

18.11.2016

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi
PL 33
00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyyntö 17.10.2016, VM 014:00/2016

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi arvonlisäverolain muuttamisesta

Lausuntonaan luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta (jäljempänä HE-luonnos) Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (jäljempänä HUS-kuntayhtymä) esittää seuraavan.

1. Laaja valinnanvapaus

Yksi HE-luonnoksessa käytetyistä peruskäsitteistä on laaja valinnanvapaus. Esimerkiksi HE-luonnoksessa tarkoitettu budjettimenettely ”koskisi maakunnallista toimintaa kokonaisuudessaan lukuun ottamatta laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvaa sosiaali- ja terveysalan toimintaa” (HE-luonnoksen s. 6).

Laaja valinnanvapaus -käsitteen sisältöä kuvataan HE-luonnoksessa näin: ”asiakkaan valinnanvapaus, jonka soveltamisalaan kuuluvia palveluita voisi tuottaa sekä julkiset että yksityiset palvelun tuottajat” (s. 1). Kyseisen käsitteen sisältö tulee täsmentymään sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen sisältyvien muiden säädösten, kuten sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettavan lain (järjestämislaki) perusteella. Kyseisiin muihin säädöksiin tai ainakin niitä koskevaan valmisteluaineistoon olisi syytä selvytyden vuoksi täsmällisesti viitata lopullisessa hallituksen esityksessä.

2. Budjettimenettely

HE-luonnoksessa mainitaan toistuvasti budjettimenettelystä, jossa on kyse nykyisin kunnallisen terveydenhuollon saamien arvonlisäveropalautuksien kompensoimisesta maakunnallisille toimijoille. Sivulla 7 todetaan, että ”Maakunnalliseen toimintaan ei sovellettaisi kunnalliseen sektoriin sovellettavaa hankintoihin sisältyvän veron palautusjärjestelmää, vaan hankintaneutraalisuutta parannettaisiin budjettimenettelyn avulla.” Sivulta 8 ilmenee, että kyseistä budjettimenettelyä vasta valmistellaan ja että menettelyn vaikutus ”voidaan arvioida tarkemmin vasta, kun menettelyn valmistelu on saatu päätökseen”. Budjettimenettelyksi kutsuttu toimintatapa on puheena olevan säädöshankkeen kannalta hyvin keskeinen. Sen sisältöä ja vaikutuksia ei kuitenkaan ole HE-luonnoksesta saatavien niukkojen tietojen perusteella mahdollista arvioida tai kommentoida.

Arvonlisäveropalautukset ovat siten merkittävä osa julkisen sektorin tuottaman terveydenhuollon tulopohjaa, ettei niitä kompensoivaa rahoitusta missään tapauksessa saa jättää yleispiirteisen ja täsmentämättömän budjettimenettelyn taikka valtiontalouden vaihteluiden varaan. – Vaihteluihin tavallaan viitataan HE-luonnoksen sivulla 5: ”Valtion talousarviomenettelyn kautta tapahtuvan korvauksen etuna on” (---) ”mahdollisuus tarvittaessa sopeuttaa järjestelmä joustavasti erilaisiin palvelutuotannon rakenteisiin.”

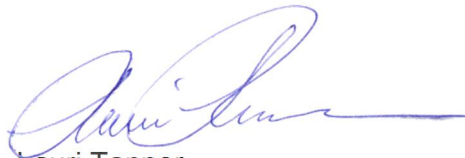
Arvonlisäveropalautusmenettelyn tilalle tulevan menettelyn tulisi yksityiskohtineen olla kuntasektorin tiedossa viimeistään silloin, kun valmisteilla oleva hallituksen esitys annetaan eduskunnan käsiteltäväksi

3. Yhtiöittämisten verovaikutuksista

HE-luonnoksen sivuilla 4, 6, 8 ja 10 käsitellään yhtiöittämistä. Valmisteilla oleva sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistus lisää julkisen sektorin toimijoihin kohdistuvia yhtiöittämisvelvollisuuksia. Maakuntien osalta tämä mainitaan nimenomaisesti HE-luonnoksen sivulla 6: "Maakunnallinen kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuva ja laajan vallinnan vapauden piiriin kuuluva sosiaali- ja terveydenhuollon toiminta olisi pääsääntöisesti yhtiöitettävä."

Yhtiöittämisen kertaluonteisia ja pitkän tähtäimen verovaikutuksia ei lakiehdotuksen perusteluissa ole kuvattu riittävästi. Perusteluissa tulisi selvyiden vuoksi kuvata verotukselliset seuraamukset sekä järjestämislain voimaannpanosta annetun lain 31 §:ssä kuvattujen valtakunnallisille osakeyhtiöille tapahtuvien omaisuuden siirtojen yhteydessä että voimaannpanolain 42 §:ssä tarkoitettujen yhtiöittämisten yhteydessä. Nämä omaisuussiirot tai yhtiöittämiset eivät saa johtaa sellaisiin veroseuraamuksiin, joista on kyse KHO:n ratkaisussa 2014:67.

HELSINGIN JA UUDENMAAN SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄ

Lauri Tanner
hallintojohtaja